



PRIVREDNA
KOMORA
SRBIJE



CEVES

CENTAR ZA VISOKE
EKONOMSKE STUDIJE

CENTER FOR ADVANCED
ECONOMIC STUDIES

AGROBIZNIS

SEKTORSKI PREGLED NOVEMBAR 2016.



U FOKUSU

Poljoprivreda budućnosti uz tehnologiju iz Srbije

U oblasti IT tehnologija u poljoprivredi domaći institut „Biosens“ pobedio je oko 200 naučnih timova iz cele Evrope sa svojim projektom ANTARES i osvojio je finansiranje u iznosu od 28 m € za realizaciju. U okviru programa „Horizont 2020“ Evropska unija finansira naučna istraživanja do 2020. godine iz svih oblasti, a ova pobjeda predstavlja najbolji pojedinačni uspeh naučnog tima iz Srbije. Krajnji rezultat projekta je razvitak novih tehnologija koje će staviti Srbiju u evropski centar izvrsnosti za napredne tehnologije u poljoprivredi povezivanjem malih i srednjih IT preduzeća sa poljoprivrednim gazdinstvima i preduzećima.

Vrednost poljoprivredne proizvodnje Srbije u 2016. godini 5 mlrd \$, što je za 8% više nego prošle godine

Ukupna vrednost realizovane biljne proizvodnje u Srbiji bila je 3,4 mlrd \$ sa učešćem od 67,6% u ostvarenoj bruto vrednosti poljoprivredne proizvodnje, što je više za 13,5% u odnosu na prošlu godinu. Vrednost realizovane stočarske proizvodnje procenjena je na nižem nivou u odnosu na prošlu godinu i iznosi 1,6 mlrd \$. Ukoliko se ovogodišnji prinosi poredi sa višegodišnjim prosekom, biljna proizvodnja je u 2016. godini bila na nivou proseka, ali prošlogodišnja proizvodnja osnovnih biljnih kultura bila je ispod proseka i značajnije je snizila osnovicu u vrednovanju ovogodišnje.

Koncentracija vlasništva nad zemljištem u EU dostiže zabrinjavajuće nivoe

Vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem u Evropi postaje sve više koncentrisano u rukama manjeg broja velikih farmi, dok broj malih farmi sve više opada. Prema podacima Eurostata, velike farme, definisane kao poljoprivredna gazdinstva sa preko 100 hektara, činile su svega 3,1% od ukupnog broja farmi u EU. Međutim, ove farme su kontrolisale preko 52% ukupno korišćenog poljoprivrednog zemljišta. Sa druge strane, male farme sa manje od deset hektara čine dve trećine svih farmi u EU i kontrolišu svega 11% zemljišta. Koncentracija zemljišta je još izraženiji problem u Istočnoj Evropi: u Bugarskoj, Češkoj i Slovačkoj više od 80% ukupno korišćenog poljoprivrednog zemljišta je u posedu velikih gazdinstava sa preko 100 hektara.

CETA sporazum pruža mogućnost za kanadsku svinjetinu u Evropi

Predsednik Kanadskog udruženja proizvođača svinjetine izjavio je da će CETA sporazum između Kanade i EU pružiti priliku za pozicioniranje kanadske svinjetine na evropskom tržištu. Od prethodnih sporazuma, Kanada ima pravo izvoza svinjetine u EU u iznosu od pet hiljada tona godišnje, a novim sporazumom, na ovaj broj će se dodati još 75 hiljada tona. Ovaj dodatni iznos otvoriće prilike i interesovanje za veće plasiranje proizvoda u EU, što je po komentarima predsednika ovog udruženja izuzetno značajno jer je Evropa tržište visoke vrednosti gde će se kanadski kvalitet istaći. Veća ponuda svinjskog mesa na tržištu EU će imati uticaj na snižavanje cene ovog mesa.

Sankcije i kontrasankcije Rusije su koštale EU sedam puta više nego SAD

Pad izvoza iz EU u Rusiju je prošle godine iznosio 5,1 mlrd €, u poređenju sa 715 m \$ koje je u izvozu ka Rusiji izgubila SAD. Izvoz poljoprivrednih proizvoda iz EU u Rusiju opao je za 43%, sa 11 mlrd na 6,3 mlrd €, u periodu od 2014. godine kada su sankcije uvedene do 2015. godine kada su poslednji podaci dostupni. Proizvođači u Nemačkoj, Italiji, Poljskoj i Francuskoj izražavaju zabrinutost za gubitke koje su pretrpeli i nervozu oko izgleda buduće trgovine.



GLOBALNO I DOMAĆE TRŽIŠTE

Nivo cena poljoprivrednih proizvoda na svetskim tržištima po prvi put u opadanju od početka godine.

Najveći doprinos prekidu trenda rasta je oštar pad u cenama šećera, koji je nadvladao oporavak cena ulja. Tokom novembra nivo cena je bio 0,4% niži u odnosu na oktobar, ali je u odnosu na novembar 2015. godine viši za 10,4%.

Svetske cene mesa manje su za 1% u oktobru u odnosu na prošli mesec

Cene žitarica na svetskom nivou su niže za 0,6% u odnosu na oktobar. Pad cena je još izraženiji kada se posmatra isti period prošle godine, cene su niže 7,9% u odnosu na novembar 2015. godine. Jačanje američkog dolara i velike zalihe su faktori koji su doprineli slabijim cenama na tržištima žitarica. Očekivanje odličnih prinosa od nadolazećih žetvi u Argentini i Australiji potisnulo je cene žitarica.

Cene mesa na svetskom nivou su u proseku gotovo nepromenjene u odnosu na oktobar.

Niže cene ovčijeg, svinjskog i pilećeg mesa, sa jedne strane, izbalansirane su porastom cena goveđeg mesa, sa druge strane. Zadovoljavajući nivo ponude svinjskog mesa unutar EU, početak sezone ovčijeg mesa u Novom Zelandu i Australiji, kao i kontinuirano kretanje naniže cena pilećeg mesa su faktori koji su doprineli nižim kotacijama. U isto vreme, niži nivo zaliha goveđeg mesa u Australiji uzrokovao je viši nivo cena u izvozu.

Cene mleka i mlečnih proizvoda više su u novembru u odnosu na oktobar.

Specifično, cene punomasnog mleka u prahu su u porastu, kao i cene puter. Održani nivo uvozne tražnje sa tržišta Bliskog istoka, Severne Afrike i Kine, u kombinaciji sa ograničenom ponudom sa Novog Zelanda, najvećeg svetskog snabdevača mleka u prahu, faktori su koji su doprineli porastu cene za čak 9%. Faktori koji su uticali na cene putera su povećana tražnja unutar EU i SAD, kao i jaka uvozna tražnja sa drugih tržišta. Na tržištima sira i obranog mleka u prahu, ponuda i tražnja su dobro izbalansirane, pa su i cene ostale bez velikih kretanja.

Cene šećera su u padu prvi put u poslednjih šest meseci

U odnosu na oktobar, cene šećera tokom novembra su bile niže za 8,9% što predstavlja prvi pad posle šest uzastopnih meseci rast. Opadanje međunarodnih cena šećera prouzrokovano je slabljenjem brazilskog reala u odnosu na američki dolar, što podstiče izvoz šećera iz Brazila, najvećeg svetskog proizvođača i izvoznika. Pored toga, izveštaji o neočekivano boljim žetvama centralno-južne regije Brazila, iz koje dolazi najviše šećera u ovoj zemlji, takođe su doprineli pritisku na cene.

